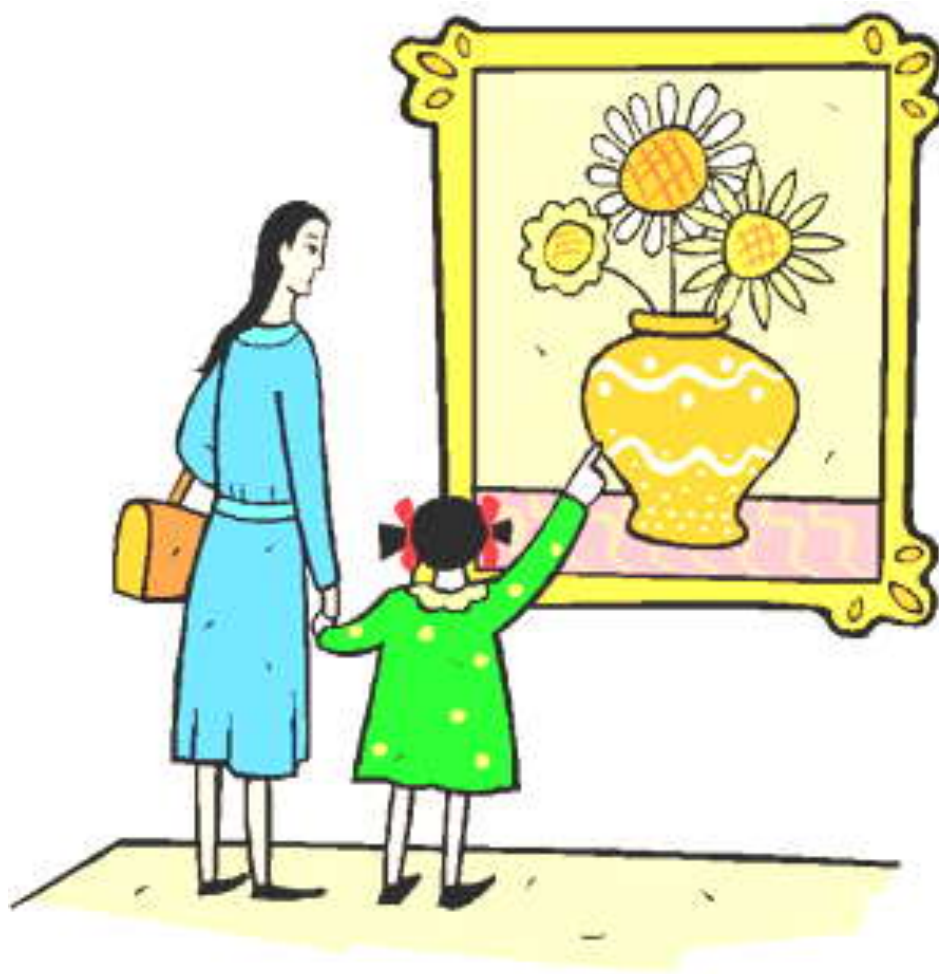

Історія під склом

Інформаційний список літератури
(2012 – Рік культури та відродження музеїв)

91.9:79.1

I-90

Інформаційний список літератури “Історія під склом” підготовлено для користувачів, які шукають більше інформації про музеї, що існують в рідному краї і в найвіддаленіших куточках Землі.

Видання включає короткий огляд музеїв, опис книг, статей із періодичних видань (за період 2007-2012 рр.) та Інтернет-ресурси про музеї Закарпаття, України, світу. Інформація про виховну роль музеїв представлена у розділі “Музей, що навчає...”. Матеріал розміщений в алфавітному порядку назв.

Дана інформація стане в нагоді підліткам, молоді, вчителям, бібліотекарям, а також тим, хто любить історію, хто хоче думками поринути в сиву давнину і доторкнутися до речей, які за віком сягають часів ХІХ-ХХ ст.

Укладач: В.М. Чащина

Комп’ютерна верстка: В.М. Чащина

Відповідальна за випуск: В.Д. Чіка

©Укладач: В.М. Чащина

©Закарпатська обласна бібліотека для дітей та юнацтва

Музеї Закарпаття

Ні для кого не є секретом, що Закарпаття – то справді унікальна земля. Находячись фактично на перехресті культур, епох і народів, мистецтво Закарпаття органічно ввібрало в себе кращі зразки, створивши свою оригінальну культуру. Пересвідчитись в цьому можна, відвідавши закарпатські музеї.

Сьогодні, побувавши у Закарпатті, туристу є де ознайомитися і з історією, і з культурними надбаннями краю. Адже в області 89 музеїв, з яких вісім – державних. Решта – на громадських засадах, які діють при навчальних закладах, різних установах і підприємствах. До категорії приватних належить лише один – музей Василя Тегзи в с. Грушево Тячівського району.

До державних музеїв належать Закарпатський обласний краєзнавчий, в структурі якого меморіальні будинки-музеї Ф. Манайла та А. Коцки, а також Закарпатський народної архітектури та побуту, обласний Художній ім. Й. Бокшая, Мукачівський історичний (в замку “Паланок”), Хустський краєзнавчий, Берегівський та Свалявський районні, а також Виноградівський історичний музеї. В них зібрані багатющі колекції: лише в основних фондах цих музеїв – близько 150 тисяч експонатів.

На Закарпатті 15 музеїв, які носять звання “народні”. Серед найвідоміших – і етнографічний музей “Лемківська садиба” в с. Зарічево Перечинського району, кузня-гамора в Лисичеві на Іршавщині та музей ткацтва в с. Великі Береги Берегівського району.

2011 року 409 тисяч осіб відвідали музеї Закарпаття.

Закарпатський музей народної архітектури та побуту – самобутній ансамбль української національної спадщини, що складається з архітектурних перлин старовинного закарпатського села і зразків найдавніших та найпоширеніших видів народного ужиткового мистецтва. Це один із перших в Україні музеїв просто неба (скансен). Відкритий для відвідувачів у червні 1970 році. Він розташований на південному схилі Замкової гори, поряд із замком, і займає площу 5,5 гектарів. Із заходу на схід розташовані взірці житла і садиб закарпатців низовинних районів – долинян, у тому числі угорського та румунського населення, а на пагорбі – горян: бойків та гуцулів, а також житлові споруди угорського та румунського населення.

У музеї під відкритим небом розміщені 7 садиб, 6 житлових будівель, церква, дзвіниця, школа, кузня, млин, ступа-сукновальня, корчма. Загалом, у музеї зберігається понад 14 тисяч експонатів.

Закарпатський обласний краєзнавчий музей – працює з червня 1945 року. Його зібрання нараховують близько 110 тисяч експонатів, які знайомлять з багатовіковою історією та культурою краю. Експозиції, в залежності від тематики, об'єднані в окремі фонди, колекції, відділи:

- відділ народного мистецтва з особливо багатою колекцією музичних інструментів;
- відділ духовної культури й історії релігії;
- відділ природи з цікавою колекцією корисних копалин, гербаріїв, чучелами тварин;
- етнографічні фонди, в яких одних тільки народних вишивок налічується понад 2 тисячі;
- одна з найбільших в Україні колекція бронзових виробів – 3 тисячі предметів, більшість з яких датується XIII – XII ст. до н.е.;
- нумізматична колекція;
- колекція вогнепальної зброї XIV –поч. XX ст.;
- старовинні манускрипти та ін.

Закарпатський обласний художній музей ім. Й. Бокшая – працює з 1948 року.

Тут зберігається понад 2000 творів живопису, графіки та скульптури. Картини російських художників XIX – поч. XX ст. : Кіпренського, Маковського, Шишкіна, Тропініна, Айвазовського. Українських художників: Шевченка, Трутовського, Сластіона, Васильківського, Мурашка, Яблонської. Закарпатських художників: Ерделі, Бокшая, Свиди, Шолтеса, Кашшая, Глюка, Коцки, Гарапко, Кондратовича, Грабаря та ін. Зарубіжних художників II пол. XIX – поч. XX ст.: Мункачі, Ревеса, Новака, Коларжика, Руднаї та ін. Зал іконопису XVII – XVIII ст. Французькі, австрійські, німецькі художники XVII-XIX ст.

Зоологічний музей – працює в приміщенні біологічного факультету УжНУ. Тут зібрано чимало видів представників фауни Закарпаття. Також є чимало екзотичних тварин: дельфін, тигр, орангутанг, гібон, тропічні мавпи, страус ему, крокодил, зебра, удав, кобра, морська змія, барс, сайгак; а також екзотичні мешканці морів: акула, електричний скат, кальмар, восьминіг, різні види раків.

Неподалік, на березі Ужа, розташований **Ботанічний сад** де зібрано більше 3800 видів рослин. У дендрарії нараховується близько

800 видів дерев та чагарників. Ростає 130 видів та різновидів хвойних: тис, метасеквойя, кипарис болотний та інші. Флора Закарпаття представлена 400 видами рослин, серед яких ендеміки: угорський бузок та волошка карпатська. Альпійська гірка представляє окремо флору гір. Тут росте 150 видів рослин, серед яких і прекрасний едельвейс. Декоративне квітництво представлено 1200 видами, серед яких: 120 видів троянд, 50 видів гладіолусів, 25 видів хризантем, 20 видів лілій. В оранжереї Ботанічного саду ростуть тропічні та субтропічні рослини: банан, мімоза, лавр, евкаліпт, папайя, 10 видів пальм, 250 видів кактусів.

Меморіальний музей народного художника Федора Манайла – засновано у 1981 році. У музеї зібрані документальні матеріали, фотокопії рукописів та листів, велика кількість картин, особисті речі художника.

Адреси музеїв, що знаходяться м. Ужгород:

ЗАКАРПАТСЬКИЙ МУЗЕЙ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ
вул. Капітульна, 33 а, тел. 3-63-52, 3-73-92
Відчинено: з 10.00 до 18.00 год., крім вівторка.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
вул. Капітульна, 33, тел. (03122) 3-44-42
Відчинено: з 10⁰⁰ до 18⁰⁰ год., крім вівторка.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ ІМ. Й. БОКШАЯ
пл. Жупанатська, 3, тел. 3-70-81
Сторінка в Інтернеті: <http://bokshaymuseum.com>

МЕМОРІАЛЬНИЙ БУДИНОК-МУЗЕЙ А.А. КОЦКИ
вул. Виннична, 20, тел. 3-06-91

МЕМОРІАЛЬНИЙ БУДИНОК-МУЗЕЙ Ф. МАНАЙЛА
вул. Другетів, 74 а, тел. 3-26-04

МЕМОРІАЛЬНА КІМНАТА-МУЗЕЙ композитора і педагога, викладача, засновника і першого директора Ужгородського музичного училища Дезидерія Задора (діє при Ужгородському музичному училищі ім. Д.Задора)
вул. А. Волошина, 13, тел. 3-42-09

ПІД ЗАМКОМ, КАФЕ-МУЗЕЙ
вул. Ольбрахта, 3, телефон: 3-61-64

ЗООЛОГІЧНИЙ МУЗЕЙ

вул. А. Волошина, 32, тел.: 61-66-50

прийм. відвідувачів проводиться з 09.30 до 14.30 у вівторок, середу, четвер і п'ятницю, обід з 12.00 до 13.00.

Книги:

Байрак, Я.М. Музей лісу і сплаву=Музей леса и сплава : путівник укр. і рос. мовами / Я.М. Байрак, І.Д. Іванина, Д.О. Матола. – Ужгород : Карпати, 1983. – 32 с. : 16 л. іл.

Децик, Р.А. Історичне минуле Перечинщини : досвід роботи музеїв при навч. закладах Перечинського р-ну / Р. А. Дерик ; дизайн С. Куртан. – Ужгород : Гражда, 2010. – 104 с.

Закарпатський краєзнавчий музей=Kárpátontuli tájismereti muzeum : путівник укр. та угор. мовами / підгот. С.І. Пеняк. – Ужгород : Карпати, 1968. – 96 с. : іл.

Закарпатський музей народної архітектури та побуту : фотоальбом / під ред. М.М. Басараб, В.В. Браславець ; фото В. Твердохліб, В. Бабега ; автор тексту Г. Андял, Т. Сопко, англ. текст О. Драган. – Ужгород : Вид-во ПП Басараб М.М., 2006. – 18 с.: фото. – (Наш рідний край).

Мистецтво Закарпаття : каталог творів із фондів музею / Закарпат. облас. худож. музей ім. Йосипа Бокшая. – Ужгород : Шарк, 2005. – 198 с. – (Каталог колекції Закарпатського обласного художнього музею ім. Й. Бокшая ; кн. 1.).

Фолтин, В.Т. Меморіальний музей народного художника УРСР Ф.Ф. Манайла=Мемориальный музей народного художника УССР Ф.Ф. Манайло : путівник укр. та рос. мовами / В.Т. Фолтин, І.Ф. Манайло. – Ужгород : Карпати, 1986. – 64 с. : іл.

Статті:

Андял, Г. Закарпатський музей народної архітектури та побуту "дружитиме" з румунським скансеном / Г. Андял, В. Коцан // Ужгород. – 2011. – 3 груд. (№ 46). – С. 12.

Бедзір, В. Щоб дивувати новинками, експонатів вистачить : в ужгородському скансені на Замковій горі знають, як упіймати час / В. Бедзір, Г. Андял // Уряд. кур'єр. – 2012. – 14 квіт. (№ 69). – С. 8. : фото.

Бабічин, Ю. Минуле закарпатського села Колочава виходить за рамки історії одного села / Ю. Бабічин // Музеї України. – 2008. – № 5-6. – С. 34. : фото.

Гаврош, О. Музей Івана Ханти : і над Копашновом зійшла літературна зірка... : [літ. музей при шк. с. Копашново, Хустський р-н] / О. Гаврош // Новини Закарпаття. – 2012. – 17 берез. (№ 30-31). – С. 21.

Гетьман, В. Що з музеєм лісу і сплаву в Національному природному парку "Синевир"? / В. Гетьман // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2009. – № 44. – С. 9-10.

До музеїв // Кушнір, Б.Г. Ужгород : путівник / Б.Г. Кушнір, А.І. Углей. – Ужгород, 1990. – С. 125, 136-157. : фото.

Закарпатський краєзнавчий музей // Закарпаття. Хто є хто. Вип. 1. – К., 2004. – С. 170-171. : фото.

Закарпатський музей народної архітектури і побуту // Закарпаття. Хто є хто. Вип.1. – К., 2004. – С. 168-169. : фото.

Закарпатський обласний художній музей ім. Йосипа Бокшая // Закарпаття. Хто є хто. Вип. 1. – К., 2004. – С. 174. : іл.

Зеленого світла, вузькоколіяко : [Музей вузькоколіяки у с. Колочава] // Уряд. кур'єр. – 2009. – 17 черв. (№ 106). – С. 1. : фото.

Ісаєвич, Г. Музей ткацтва працює в школі села Хижа на Виноградівщині / Г. Ісаєвич // Трембіта. – 2008. – 16 лют. (№ 5). – С. 16. : іл.

Колінько, В. "Закриті" музеї. Виявляється, є й такі... : [про музей історії управління СБУ в Закарпат. обл. розповів підполковник у відставці В. Колінько, який опікується фондом] / В. Колінько ; розмову вів П. Поліха // Новини Закарпаття. – 2011. – 15 січ. (№ 3-4). – С. 18. : фото.

Літераті, Т. Краєзнавчий музей відзначає ювілей : [Закарпат. краєзн. музею – 65] / Т. Літераті // Ужгород. – 2010. – 19 черв. (№ 23). – С. 5. : фото.

Літераті, Т. Ужгородський скансен святкує 40-річчя : [про Закарпатський музей народної архітектури і побуту] / Т. Літераті // Ужгород. – 2010. – 26 черв. (№ 24). – С. 5, 7. : фото.

Музеї Закарпаття : [адреси 10 держ. музеїв та 85 музеїв на громад. засадах] // Закарпаття. Хто є хто. Вип. 1. – К., 2004. – С. 181-184.

Мукачівський історичний музей замок "Паланок" // Закарпаття. Хто є хто. Вип. 1. – К., 2004. – С. 172-173. : фото.

Сідор, О. Переможець конкурсу – народний літературно-меморіальний музей Ю. В. Мейгеша / О. Сідор // Культурологічні джерела. – 2011. – № 2. – С. 25-26.

Фолтін, В. Музею Федора Манайла – 30 / В. Фолтін // Новини Закарпаття. – 2010. – 13 лют. (№ 5). – С. 12. : фото.

Хланта, І. Народний музей Воловеччини / І. Хланта // Культурологічні джерела. – 2011. – № 2. – С. 59-61.

Хланта, І. "Регіональний музей етнографії " і "художній салон" селища Буштино / І. Хланта // Срібна Земля. – 2011. – № 10. – С. 7.

Хланта, І. Регіональний музей етнографії сіл пониззя ріки Терембі і магазин "Художній салон" селища Буштино / І. Хланта // Культурологічні джерела. – 2011. – № 2. – С. 29-32.

Музеї України

Минуле – невід’ємна частина національної культури. Культурна спадщина народу зосереджена здебільшого у закладах, які поетично називають храмами культури й мистецтва, оселями муз. Це музеї – скарбниці тисячоліть народної пам’яті, носії культурних надбань народу, осередки, в яких найвиразніше представлена його самобутність.

На сьогодні в Україні діють більше 770 музеїв (у т.ч. відділів та філій) системи Міністерства культури і туризму, де зберігається понад 11 млн. пам’яток історії, культури та мистецтва. З них доступні для огляду лише 1,1 млн. експонатів. Решта перебуває на збереженні у музейних сховищах.

Загалом в Україні є майже 5000 музеїв різної форми власності, за останні роки відкрилися тисячі приватних музеїв.

Залежно від експозиції вони поділяються на історичні, меморіальні, літературні, краєзнавчі, етнографічні, спеціалізовані та музеї-заповідники.

Серед музеїв України провідне місце посідають: Національний музей історії України в Києві, Державний музей українського образотворчого мистецтва, Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, Шевченківський Національний заповідник у Каневі, Національний заповідник “Херсонес Таврійський”, Меморіальний комплекс „Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років” (Київ) та ін.

В Україні існує багато спеціальних музеїв: музичні, природничі, історичних коштовностей, історії релігії, книги і книгодрукування, ботанічні, геологічні, історії військ, педагогічні, морського флоту, архітектури та побуту, музеї-аптеки тощо.

Незліченні скарби України є невід’ємною частиною світової та європейської історико-культурної спадщини.

Щороку музеї нашої країни відвідує понад 18 млн. осіб.

Офіційні документи:

Про внесення змін до Закону України "Про музеї та музейну справу" : закон України від 5 листоп. 2009 р. // Голос України. – 2009. – 28 листоп. – С. 4-5.

Про внесення змін до Положення про Музейний фонд України : постанова Кабінету Міністрів України від 3 листоп. 2010 р. // Уряд. кур'єр. – 2010. – 10 листоп. – С. 17.

Книги:

Музей історичних коштовностей України [Образотворчий матеріал] : альбом / Л.С. Ключко, О.П. Підвисоцька, О.В. Старченко та ін. – К. : Мистецтво, 2004. – 464 с. : іл. – Укр., англ. ; рез. нім., рос. і фр.

Музей українського народного декоративного мистецтва = Museum of ukrainian folk decorative art [Образотворчий матеріал] : альбом / А.Ф. Вялець, Л.С. Білоус, І.І. Бекетові ; фотозйомка М.К. Андрєєв. – К. : Мистецтво, 2009. – 352 с.: іл. – Укр., англ., рез. рос. і фр. мовами.

Україна. 101 найцікавіший музей : ілюстр. енцикл. / авт.-укладач Д.В. Антонюк. – Х. : Ранок, 2011. – 64 с. : іл. – (Україна).

Статті:

Антощук, К.Ф. Пам'ятник видатному патріарху медицини – Національний музей-садиба М.І. Пирогова : музеї України / К.Ф. Антощук // Країна знань. – 2011. – № 9-10. – С. 46-49.

Бойко, М. Від експозиції – до культурної пропозиції / М. Бойко // Літ. Україна. – 2011. – 8 верес. – С. 12.

Бусловська, Л.А. Біла дача А.П. Чехова в Ялті / Л.А. Бусловська // Країна знань. – 2012. – № 3. – С. 42-44.

Вознюк, В. Музей Ольги Кобилянської / В. Вознюк // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 8. – С. 5-9.

Галаур, С. Низький уклін тобі, мамо! : [музей Матері, заснований письм. Віктором Гаманом, с. Ков'яги, Валківський р-н, Харківська обл.] / С. Галаур // Уряд. кур'єр. – 2009. – 10 лют. (№ 23). – С. 10. : ил

Глушко, Г. "Заповіт" – поезія й музей : [музей Заповіту у місті Переяславі-Хмельницькому] / Г. Глушко // Дивослово. – 2009. – № 3. – С. 61-62.

Горак, Р. На шляху поступу : музеєві Івана Франка – 70 / Р. Горак // Літ. Україна. – 2010. – 11 листоп. – С. 8.

Долина, Н. Академік Заболотний і звичайний земський лікар : музеї медицини / Н. Долина // Уряд. кур'єр. – 2010. – 19 черв. – С. 8-9.

Доценко, Ю. "У путах шайтана" : [музей М. Коцюбинського у Сімеїзі] / Ю. Доценко // Літ. Україна. – 2010. – 2 груд. – С. 7.

Задорожний, М. Музей космонавтики в Житомирі / М. Задорожний // Географія та основи економіки в шк. – 2011. – № 4. – С. 29.

История музея "Поляна сказок" : [Ялта, Крым] // Музеї України. – 2007. – № 6. – С. 24-27.

Каднічанський, Д. Скансени України : [етнографічні музеї просто неба] / Д. Каднічанський // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 16. – С. 3-8.

Коваленко, О. Єдиний у світі музей однієї книги – в Черкасах : [музей "Кобзаря" Т. Шевченка] / О. Коваленко // Друг читача. – 2009. – № 22. – С. 3. : іл.

Крайній, І. У музеї сміються – аж за животи беруться : у Коломиї почав діяти перший і поки що єдиний в Україні центр гумору "Весела оселя", де макогон, любощі і сало – на почесному місці / І. Крайній // Україна молода. – 2012. – 6-7 січ. – С. 18.

Кушнір, Б. Тут витає його дух : відкрили музей-садибу Маркіяна Шашкевича / Б. Кушнір // Голос України. – 2011. – 10 листоп. – С. 11.

Кушнір, Л. Відчути війну : меморіал на печерських пагорбах, який відкрили 30 років тому, й сьогодні є одним із найвідвідуваніших музеїв світу / Л. Кушнір // Україна молода. – 2011. – 6-7 трав. – С. 6-7.

Латанський, С. "Лиш храм збудуй, а люди в нього прийдуть" : [діяльність музею-галереї прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай у м. Запоріжжі] / С. Латанський // Мистец. в шк. – 2011. – № 7. – С. 34-36.

Мельничук, Т. Музеєві Богдана Лепкого – 15 / Т. Мельничук // Літ. Україна. – 2010. – 23 верес. – С. 7.

Мовчун, А. "Кожна річ має в собі частинку мого я..." : музей Бориса Грінченка в Києві / А. Мовчун // Дивослово. – 2011. – № 9. – С. 58-61.

Музей Лесі Українки : цікаві місця Криму // Позаклас. час. – 2009. – № 1-2. – С. 91-92.

Музей рідкісної книги : [м. Ніжин, Чернігівської обл.] // Музеї України. – 2011. – № 1. – С. 22-23.

Музею Максима Рильського виповнилось 45 років // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 6. – С. 31.

Найцікавіші місця Києва : [Музей води, Музей гетьманства, Музей медицини, літ.-меморіал. Музей М. Булгакова] // Позаклас. час. – 2008. – № 1. – С. 111-126. : іл.

Нікітенко, Л. Квартира для "Запорожця за Дунаєм" : на Черкащині відкрили музей Гулака-Артемовського / Л. Нікітенко // Україна молода. – 2010. – 19 лют. – С. 7.

Осауленко, Є.М. Нідерландські шедеври XV століття : музеї України : [колекції Музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків в Києві] / Є.М. Осауленко // Країна знань. – 2011. – № 1. – С. 36-37.

Осягнемо повніше долю Кобзаря : скарбниця безцінних Шевченківських реліквій // Культура і життя. – 2009. – 6 трав. – С. 4.

Перший прижиттєвий музей в Україні – у Трускавці : Михайло Білас (1924) // Шк. світ. – 2011. – № 32. – Образотвор. мистец. – 2011. – № 8. – С. 12.

Романюк, Н. "Найбільша цінність не у дзвонах, а у дзвонареві" : в єдиному в Україні Музеї дзвонів найстаріший експонат є ровесником доби Богдана Хмельницького / Н. Романюк // Україна молода. – 2011. – 28 квіт. – С. 13.

Серебрій, В. Пензлем чарівним і словом високим світ подивувала... : [про музей-садибу художниці Катерини Білокур] / В. Серебрій // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 8. – С. 3-4.

Скарбниці минулого : [музеї України] // Україна : для дітей серед. шк. віку / авт.-упоряд. В.М. Складенко та ін. – Х., 2003. – С. 249-254. : фото. – (Дитяча енциклопедія).

Скиба, М. Національний художній музей України: реакція на сучасне мистецтво : музей / М. Скиба // Укр. культура. – 2011. – № 3. – С. 64-65.

Третяк, Н. Цирк "на долоні" : музей циркового мистецтва, Київ / Н. Третяк // Укр. культура. – 2007. – № 8. – С.6-7. : іл.

У Тернополі з'явився музей видатного фізика Івана Пулюя // Світ фізики. – 2010. – № 1. – С. 39.

Феодосійський літературно-меморіальний музей О.С. Гріна : цікаві місця Криму // Позаклас. час. – 2009. – № 1-2. – С. 89-90.

Цікаво про музеї // Розкажіть онуку. – 2008. – № 3. – С. 125-127.

Шот, М. Відчинили бойки хату, матимуть і фестини : у Тернополі відкрили Музей бойківської культури / М. Шот // Уряд. кур'єр. – 2012. – 26 січ. – С. 17.

Юкало, В. Музей Богдана Лепкого у Бережанах на Тернопіллі / В. Юкало // Дивослово. – 2007. – №7. – С. 58-61. : фото

Інтернет-ресурси:

Музеї України [Електронний ресурс] : [сайт журналу]. – Режим доступу: <http://www.museum-ukraine.org.ua/> – Дата звернення: 16.05.2012. – Назва з екрану.

Рідна країна [Електронний ресурс] : світоглядний портал. – Електрон. текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://ridna.ua/museums/>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 15.05.2012.

Всеукраїнська асоціація музеїв [Електронний ресурс] : [сайт]. – Електрон. текст. і граф. дані. – К, 2007. – Режим доступу: <http://vuam.org.ua/uk>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 16.05.2012.

Музеї світу

Слово “музей” походить від грецького *museion* – храм муз. Перші музеї у світі були створені в XV–XVI ст.

У світі існує безліч музеїв на будь-який смак. Одні з них – відомі, інші – не дуже. Найпопулярнішими музеями світу є Лувр (Париж), Музей мистецтва Метрополітен (Нью-Йорк, США), Британський музей (Лондон), Національна галерея (Лондон), Музей Тейт Модерн (Лондон), Національна галерея мистецтв (Вашингтон), Національний палац-музей (Тайбей) (на острові Тайвань), Центр Помпиду (Париж), Національний музей Кореї (Сеул), Музей д’Орсе (Париж).

За останніх двадцять років у світі спостерігається стрімке зростання кількості музеїв, на початку XXI століття їх налічується близько 40 тисяч. Більш ніж половина музеїв планети знаходиться в Європі, 20% – у США, решта – в інших країнах світу.

Книги:

Степанова, О. В музеях світу : для серед. шк. віку / О. Степанова. – К. : Артанія Нова, 2004. – 72 с.: іл. – (Мандруємо світом образів).

Статті:

18 травня – Міжнародний день музеїв // Шк. б-ка. – 2012. – № 7-8. – С. 10.

Віртуальна екскурсія по музеях світу // Шк. б-ка плюс. – 2009. – № 20. – С. 12-16. – Вебліогр. список.

Восковой путь мадам Тюссо : [Музей мадам Тюссо (Музей воскових фігур)] // Шк. б-ка. – 2011. – № 11. – С. 27-28.

Кочман, А. На далекому березі : роль українських музеїв США в обстоюванні української ідентичності / А. Кочман // Літ. Україна. – 2010. – 28 жовт. – С. 7.

Кравцова, М. Музей имени себя : [экспонаты из собрания музея Сальвадора Дали в Фигерасе в Москве] / М. Кравцова // Вокруг света : Украина. – 2011. – № 9. – С. 42.

Крок в історію науки і техніки : 18 травня – Міжнародний день музеїв : [технічні музеї світу та України] // Позаклас. час. – 2010. – № 4. – С. 27-29.

Маневич, С. Отец музеев Лувр / С. Маневич // Геосфера. – 2007. – № 9. – С. 52-77. : фото.

Музей человеческого тела в Нидерландах // Шк. б-ка. – 2009. – № 5. – С. 123-124.

Орлова, Є. Провідні музеї світу. Ермітаж / Є. Орлова // Мистец. в шк. – 2011. – № 1. – С. 21-28, кольор. вкладка.

Орлова, Є. Провідні музеї світу. Лувр / Є. Орлова // Мистец. в шк. – 2010. – № 11. – С. 17-22, кольор. вкладка.

Сергеев, А. Увидеть насквозь! : чикагский Музей науки и промышленности представляет передвижную выставку фотографий скафандров, позволяющую изучить их эволюцию и подробно рассмотреть внутреннее устройство / А. Сергеев // Вокруг света : Украина. – 2011. – № 8. – С. 38.

Столяров, Г. Музей глобусів у Відні / Г. Столяров // Географія та основи економіки в шк. – 2010. – № 1. – С. 39.

Топ-10 необычных музеев // Шк. б-ка. – 2006. – № 5. – 159.

Цікаве про "Храми муз" : до Дня музеїв // Позаклас. час. – 2010. – № 4. – С. 30-32.

Шифрин, М. Дворец научной игрушки : [Музей науки и промышленности в Чикаго, США] / М. Шифрин // Вокруг света. – 2007. – № 3. – С. 94-105. : ил.

Шпарага, Т. Музейні заклади світу: регіональні особливості / Т. Шпарага, О. Гладкий // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2007. – № 40. – С. 3-8. : іл.

Інтернет-ресурси:

Google Art Project [Електронний ресурс] : віртуальна екскурсія музеями світу : онлайн-проект Google. – Електрон., текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.googleartproject.com/ru/>. – Дата створення: лютий 2011 р. – рос.

Muselia [Електронний ресурс] : [сайт] : [інформація про 8000 музеїв світу]. – Електрон. текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.muselia.com/>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 17.05.2012. – англ.

9 найцікавіших дитячих музеїв світу [Електронний ресурс] : блог «Букі-Дол». – Електрон. текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://bookidolukr.blogspot.com>. – Дата створення: 8.02.2012р. – Назва з екрану. – Дата звернення: 16.05.2012.

Музеи онлайн [Електронний ресурс] : виртуальные туры (экскурсии) в музеи всего мира : [блог]. – Електрон. текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://musei-online.blogspot.com/> – Назва з екрану. – Дата звернення: 15.05.2012. – Рос.

Соколова, Ю. Просто про незвичайні музеї в Європі [Електронний ресурс] / Ю. Соколова ; переклад С. Заєць // З нами просто : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – К., 2008. – . – Режим доступу: <http://znamy-prosto.com.ua/article-31>. – Назва з екрану. – Дата звернення: 16.05.2012.

Музей, що навчає...

Сьогодні проблема залучення дитини до світу мистецтва є вкрай важливим напрямком педагогіки і має ще багато недосліджених аспектів. Відчуття замкнутості, відірваності від соціокультурних процесів переживають тисячі, десятки тисяч навчальних закладів. Як дитину, яка «крокує в майбутнє», включити в сферу культури, сферу, особливо сьогодні важливу? Як підготувати її до сприйняття музейної інформації, навчити орієнтуватися в музейному середовищі, розуміти мову музейної експозиції? Як, урешті, допомогти в цьому географічно «відірваній» від музейних центрів дитині?

Сформувати в дитині таку систему духовних цінностей поза залежністю від того, перебуває вона у реальній музейній експозиції або віртуальній, може музей.

Яку ж роботу сучасні «храми муз» проводять з дітьми різного віку?

В дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах нашої країни поширюється практика створення музеїв, картинних галерей, виставок, організовуються екскурсії до музеїв, зустрічі з видатними художниками, композиторами. Вітчизняні періодичні видання виявляють інтерес до висвітлення різноманітного мистецько-методичного матеріалу на допомогу педагогічним працівникам і батькам з питань ознайомлення дітей з мистецтвом живопису, скульптури, архітектури тощо.

Музейна педагогіка розглядає музей, а надто художній, як установу, де виховуються почуття. Музей не «ілюструє» історію, не навчає історії! Він формує в людини особистісне емоційне ставлення до тих чи інших історичних фактів.

Основним напрямком роботи музею є прилучення дітей і педагогів до пошукової, дослідницької та краєзнавчої роботи. Ця діяльність надзвичайно збагачує фантазію, розвиває увагу дітей, сприяє вихованню їх національної свідомості та розвитку патріотичних почуттів. Виявлення і вивчення здобутих експонатів допомагає учням глибше і повніше зрозуміти процес розвитку національної культури.

Книги:

Децик, Р.А. Запрошуємо до музеїв при навчальних закладах Закарпатської області : карта-каталог / Р.А. Децик, В.І. Чепа. – Ужгород : Гражда, 2009. – 64 с.

“Музеї існуватимуть вічно...” : з досвіду роботи музеїв при закладах системи освіти Міністерства освіти і науки України в Міжгірському районі / упорядкув. та підготовка текстів В.І. Чепи та Р.А. Дерика. – Ужгород : Гражда, 2004. – 32 с. : іл.

Рутинський, М. Й. Музеєзнавство : навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К. : Знання, 2008. – 428 с.

Статті:

Гайда, Л. Створюємо музей у школі : авторська програма гуртка "Юні музеєзнавці" / Л. Гайда // Шк. світ. – 2010. – № 21-22. – С. 36-63.

Гайда, Л. Тенденції розвитку музейної педагогіки / Л. Гайда // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2011. – № 20. – С. 19-20. – Бібліогр. : с. 20. – Рец. на кн.: Ребенок в музее : новые векторы детского музейного движения / под ред. М.Ю. Юхневич. – М. : Академический проект, 2006.

Главацька, Ю.В. Малюк у світі музею / Ю.В. Главацька // Моя семья. – 2008. – № 10. – С. 50-51. : фото.

Гребницька, О. У світі глибокого розуміння та роздумів : з практики проведення уроків української літератури в Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику Михайла Коцюбинського / О. Гребницька // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 5. – С. 52-58.

Добридень, музею! : 18 травня – Міжнародний день музеїв // Розкажіть онуку. – 2010. – № 4. – Сторінки для тих, хто навчає і виховує дітей вдома. Вип. 7. – С. 131-135.

Дружняєва, Д. Засновуємо шкільний політехнічний музей у кабінеті фізики : історія звукозапису / Д. Дружняєва // Фізика та астрономія в шк. – 2010. – № 5. – С. 21-26. – Бібліогр. : с. 26.

Канюк, І. Міні-музеї у дитячому садку / І. Канюк, М. Філіпова, Ю. Ткаченко // Палітра педагога. – 2010. – № 5. – С. 7-9.

Капранова, С. Музеї в дитських бібліотеках як інструмент продвиження книги и чтения : [досвід ЦБС для дітей м. Севастополя] / С. Капранова // Світ дит. б-к. – 2010. – № 4-5. – С. 53-57.

Любарова, В. Музейна педагогіка: можливості і перспективи / В. Любарова // Дошк. виховання. – 2009. – № 5. – С. 2-4. : іл.

Малюга, В. Педагогічний музей України: шлях становлення і розвитку : (XX – початок XXI ст.) : педагогічний ретродосвід / В. Малюга // Рідна шк. – 2011. – № 7. – С. 74-78. – Бібліогр. : с. 78.

Михайличенко, С. Музейна екскурсія в системі дослідницького навчання учнів історії / С. Михайличенко // Історія в шк. України. – 2009. – № 12. – С. 24-28. : іл.

Музей у школі : додаткові можливості для освіти : зб. метод. матеріалів на допомогу працівнику освіти // Шк. світ. – 2010. – № 21-22.

Петровська, О. Краєзнавчо-пошукова робота і громадянське становлення учня : краєзнавчий музей / О. Петровська // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 8. – С. 10-12.

Рудейчук, М. Історія під склом : метод. рекомендації щодо створ. музею історії шк. у закладах освіти / М. Рудейчук // Шк. світ. – 2010. – № 23. – С. 1-11.

Соломонова, Т. Шкільні музеї в Україні: тенденції і проблеми розвитку / Т. Соломонова // Історія України. – 2007. – № 45. – С.4-6.

Столярова, Г. Шкільні музеї Лесі Українки на Харківщині / Г. Столярова // Журавлик. – 2011. – № 9. – С. 8.

Щербак, Д. Розвиток музейної педагогіки / Д. Щербак // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 20. – С. 10-11.

Зміст

Музеї Закарпаття.....	3
Адреси музеїв, що знаходяться в м. Ужгород.....	5
Музеї України.....	9
Музеї світу.....	14
Музей, що навчає.....	17